DUA

“Dua” Kelimesinin Anlamı:

- Dua Arapça'da, çağırmak, davet etmek, rağbet göstermek, yardım talep etmek, ismen çağırmak (tesmiye) mânalarına gelir. İbadete de dua denmiştir.

Dua’nın Önemi:

- قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ

- ***(Rasulüm) De ki: (Kulluk ve) yalvarmanız olması, Rabbim size ne diye değer versin?[1]***

[1] Furkan, 24/77.

- Rasulullah buyurdu ki:

- الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ ثُمَّ قَرَأَ{ وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ }

- *"Dua ibadetin kendisidir" ve sonra şu âyeti okudu: "**Rabbiniz: "Bana dua edin ki size icâbet edeyim. Bana ibadet etmeyi kibirlerine yediremeyenler alçalmış olarak cehenneme gireceklerdir" buyurdu.**"*(Mümin 40/60)[2]

[2] Tirmizi.

- Rasulullah buyurdu ki:

- مَنْ فُتِحَ لَهُ مِنْكُمْ بَابُ الدُّعَاءِ فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الرَّحْمَةِ وَمَا سُئِلَ اللَّهُ شَيْئًا يَعْنِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يُسْأَلَ الْعَافِيَةَ إِنَّ الدُّعَاءَ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ فَعَلَيْكُمْ عِبَادَ اللَّهِ بِالدُّعَاءِ

- *Kime dua kapısı açılmış ise ona rahmet kapıları açılmış demektir. Allah'a talep edilen (dünyevî şeylerden) Allah'ın en çok sevdiği afiyettir. Dua, inen ve henüz inmeyen her çeşit (musibet) için faydalıdır.*[3]

[3] Tirmizi.

Yalnız Allah Dua Edilir:

- لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبَاسِطِ كَفَّيْهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

- ***El açıp yalvarmaya lâyık olan ancak O'dur. O'nun dışında el açıp dua ettikleri onların isteklerini hiçbir şeyle karşılamazlar. Onlar ancak ağzına gelsin diye suya doğru iki avucunu açan kimse gibidir. Halbuki (suyu ağzına götürmedikçe) su onun ağzına girecek değildir. Kâfirlerin duası kuşkusuz hedefini şaşırmıştır.[4]***

[4] Rad, 13/14.

Allah Dualara İcabet Eder:

- Bir gün Rasulullah'a soruldu: "Rabbimiz yakın mıdır? Biz O'na kısık sesle hitap edelim. Yok eğer uzaksa yüksek sesle taleplerimizi söyleyelim." Bu soru üzerine şu ayet nazil oldu.

- وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

- ***Kullarım sana, beni sorduğunda (söyle onlara): Ben çok yakınım. Bana dua ettiği vakit dua edenin dileğine karşılık veririm. O halde (kullarım da) benim davetime uysunlar ve bana inansınlar ki doğru yolu bulalar.***[5]

---

[5] Bakara, 2/186.

Duaya İcabet Şekilleri:

- Rasulullah buyurdu ki:

- مَا عَلَى الْأَرْضِ مُسْلِمٌ يَدْعُو اللَّهَ بِدَعْوَةٍ إِلَّا آتَاهُ اللَّهُ إِيَّاهَا أَوْ صَرَفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا مَا لَمْ يَدْعُ بِإِثْمٍ أَوْ قَطِيعَةِ رَحِمٍ

- *"Yeryüzünde, mâsiyet veya sıla-i rahmi koparıcı olmamak kaydıyla Allah'tan bir talepte bulunan bir Müslüman yoktur ki Allah ona dilediğini vermek veya ondan onun mislince bir günahı affetmek suretiyle icabet etmesin.‘‘*[6]

---

[6] Tirmizi.

- İhlasla yapılan bütün dualara Cenâb-ı Hakk'ın icabet etmesi üç şekilde gerçekleşir.

- 1. Kişinin talebi hemen gerçekleşir.

- 2. Kişinin talebinin gerçekleşmesi geciktirilir ama istediğinden daha hayırlısı verilir. Meselâ, doktoru çağırdığın zaman, her halde: "Ne istersin?" diye cevap verir. Fakat, bu yemeği veya bu ilacı bana ver dediğin vakit, bazen verir, bazen hastalığına uygun olmadığından vermez.

- 3. Yaptığı duanın karşılığı ahirette verilir.

Dua Belaları Önler:

- Rasulullah buyurdu ki:

- «إِنَّ الدُّعَاءَ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ، فَعَلَيْكُمْ عِبَادَ اللَّهِ بِالدُّعَاءِ»

- *Dua, inmiş belalara ve daha inmemiş olanlara karşı faydalıdır. Allah'ın kulları dua ediniz.*[7]

---

[7] Tirmizi.

Gıyaben Yapılan Dua:

- Rasulullah buyurdu ki:

- إِنَّ أَسْرَعَ الدُّعَاءِ إِجَابَةً دَعْوَةُ غَائِبٍ لِغَائِبٍ

- *En çabuk kabul edilen dua; bir kişinin başkasının gıyabında yaptığı duadır*[8].

[8] Ebu Davud.

- Rasulullah buyurdu ki:

- دَعْوَةُ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ مُسْتَجَابَةٌ عِنْدَ رَأْسِهِ مَلَكٌ مُوَكَّلٌ كُلَّمَا دَعَا لِأَخِيهِ بِخَيْرٍ قَالَ الْمَلَكُ الْمُوَكَّلُ بِهِ آمِينَ وَلَكَ بِمِثْلٍ

- *Bir müslümanın kardeşinin gıyabında yaptığı dua makbuldür. Onun başında görevli bir melek bulunur ve kardeşine hayır dua ettiği zaman şöyle der: Amin ve sana da aynısı verilsin!*[9]

---

[9] Müslim.

Sadece Sıkıntı Zamanlarında Dua Edilmemelidir:

- ***Sizi karada ve denizde gezdiren O'dur. Hatta siz gemilerde bulunduğunuz, o gemiler de içindekileri tatlı bir rüzgârla alıp götürdükleri ve (yolcular) bu yüzden neşelendikleri zaman, o gemiye şiddetli bir fırtına gelip çatar, her yerden onlara dalgalar hücum eder ve onlar çepeçevre kuşatıldıklarını anlarlar da dini yalnız Allah'a halis kılarak: "Andolsun eğer bizi bundan kurtarırsan mutlaka şükredenlerden olacağız" diye Allah'a yalvarırlar.***

- ***Fakat Allah onları kurtarınca bir de bakarsın ki onlar, yine haksız yere taşkınlık ediyorlar. Ey insanlar! Sizin taşkınlığınız ancak kendi aleyhinizedir; (bununla) sadece fâni dünya hayatının menfaatini elde edersiniz; sonunda dönüşünüz yine bizedir. O zaman yapmakta olduklarınızı size haber vereceğiz.***[10]

[10] Yunus, 10/22.

Yalnız Dünyalık İsteyenler:

- ...فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ
- *İnsanlardan öyleleri var ki: Ey Rabbimiz! Bize dünyada ver, derler. Böyle kimselerin ahiretten hiç nasibi yoktur.*
- وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ
- *Onlardan bir kısmı da: Ey Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver. Bizi cehennem azabından koru! derler.*
- *İşte onlar için, kazandıklarından büyük bir nasip vardır. (Şüphesiz) Allah'ın hesabı çok süratlidir.*[11]

[11] Bakara, 2/200-202.

İnsan Şer İstemek İçin de Dua Edebilir:

- **وَيَدْعُ الإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الإِنْسَانُ عَجُولاً**

- ***İnsan hayrı istediği kadar şerri de ister. İnsan pek acelecidir.***[12]

[12] İsra, 17/11.

Dua İçin Makbul Vakitler:

- Dua etmek için belirli bir zaman ve mekan şartı olmamakla birlikte bazı vakitlerde yapılan duaların daha makbul olacağı bildirilmiştir.
- Rasulullah'a soruldu:
- أَىُّ الدُّعَاءِ أَسْمَعُ؟
- Ey Allah'ın Resûlü! En ziyade dinlenmeye (ve kabule) mazhar olan dua hangisidir?“ Rasulullah şöyle cevap verdi:
- جَوْفَ اللَّيْلِ الْآخِرِ وَدُبُرَ الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوبَاتِ
- *"Gecenin sonunda yapılan dua ile farz namazların ardından yapılan dualardır!"*[13]

---

[13] Tirmizi.

- Rasulullah buyurdu ki:

- أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَكْثِرُوا الدُّعَاءَ

- *"Kul Rabbine en ziyade secdede iken yakın olur, öyle ise (secdede) duayı çok yapın."*[14]

- Konuyla ilgili hadis-i şeriflerden anlaşıldığı üzere şu vakitlerde yapılan dualar daha makbuldür:

- Üç aylarda

- Bayram, arefe, Cuma, Pazartesi ve Perşembe günleri

- İftar vaktinde

---

[14] Müslim, Ebu Davud.

- Kadir gecesi
- Seher vakitleri
- Ezan ve kamet okunurken, namaz esnasında rüku ve secdede
- Farz namazlardan sonra
- Cihad ve muharebe zamanlarında

Duası Makbul Olan Kişiler:

- Rasulullah buyurdu ki:

- ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ دَعْوَةُ الْوَالِدِ وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ

- *Şu üç dua kabul edilir. Onlarda şüphe yoktur: Babanın duası, Yolcunun duası ve Mazlumun duası.*[15]

[15] Ebu Davud, Tirmizi.

Dua Adabı:

- **1. Allah’a güzel isimleriyle dua edilir.**

- **وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا**

- ***En güzel isimler (el-esmâü'l-hüsnâ) Allah'ındır. O halde O'na o güzel isimlerle dua edin. Onun isimleri hakkında eğri yola gidenleri bırakın. Onlar yapmakta olduklarının cezasına çarptırılacaklardır.***[16]

---

[16] Araf, 7/180.

- **2. Bağırarak dua edilmez.**

- Ebû Mûsâ el-Eş'ârî şöyle demiştir: Bizler Peygamber'in maiyyetinde bir seferde bulunduk. Vâdîden yüksek bir yere çıktıkça, yüksek sesle tekbîr getiriyorduk. Peygamber bizi şöyle uyardı:

- **اِرْبَعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ، فَإِنَّكُمْ لَا تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلَا غَائِبًا، تَدْعُونَ سَمِيعًا بَصِيرًا قَرِيبًا**

- *"Ey insanlar! Nefislerinize yumuşak davranın (sesinizi yükseltmeyin)/ Çünkü sizler sağırı ve gaibi çağırmıyorsunuz- Lâkin sizler işiten, gören ve yakın olan Allah'a duâ ediyorsunuz!"*[17]

[17] Buhari.

- **3. Dua Ederken Kafiyeli Sözlerden Kaçınmalı:**
- İbn Abbâs irşâd emiri olarak İkrime’ye şöyle demiştir:
- ...فَانْظُرِ السَّجْعَ مِنَ الدُّعَاءِ فَاجْتَنِبْهُ، فَإِنِّي عَهِدْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابَهُ لَا يَفْعَلُونَ إِلَّا ذَلِكَ يَعْنِي لَا يَفْعَلُونَ إِلَّا ذَلِكَ الْاِجْتِنَابَ
- … Duadan da secîli nev'ini bırak da böylesinden sakın! (Zihnini böylesiyle meşgul etme!) Çünkü ben Rasulullah(sas)'ın ve sahâbîlerinin seci'li ve kafiyeli duâ yapmaktan kaçındıklarını biliyorum.[18]

---

[18] Buhari.

- **4. Dua Ederken Şüpheden Uzak, Israrcı ve Azimli Olunmalıdır:**
- Rasulullah buyurdu ki:
- **لَا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ اَللَّهُمَّ ارْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ لِيَعْزِمِ الْمَسْأَلَةَ فَإِنَّهُ لَا مُكْرِهَ لَهُ**
- *Sakın sizin biriniz 'Yâ Allah! Dilersen beni mağfiret eyle! Yâ Allah! Dilersen bana merhamet eyle!' diye dua etmesin. İstemeyi azim ve kesin bir ifâde ile yapsın! Çünkü şüphesiz Allah için hiçbir zorlayıcı yoktur!"*[19]
-

[19] Buhari, Müslim.

- Rasulullah buyurdu ki:
- اُدْعُوا اللَّهَ وَأَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالْإِجَابَةِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءً مِنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لَاهٍ
- *Allah'a, cevap vereceğinden emin olarak dua edin. Bilin ki; Allah, gafil ve boş şeylerle uğraşan kalbin duasına icabet etmez.*

******

- تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ
- ***Korkuyla ve umutla Rablerine yalvarmak üzere (ibadet ettikleri için), vücutları yataklardan uzak kalır ve kendilerine verdiğimiz rızıktan Allah yolunda harcarlar.***[20]

---

[20] Secde, 32/16.

- **5. Duaya Hamd ve Salavat Başlamalı:**
- Rasulullah buyurdu ki:
- إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِتَحْمِيدِ اللَّهِ وَالثَّنَاءِ عَلَيْهِ، ثُمَّ لْيُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، ثُمَّ لْيَدْعُ بَعْدُ بِمَا شَاءَ
- *"Biriniz dua ederken Allah'a hamd-u sena ederek başlasın, sonra Hz. Peygamber'e salat okusun, sonra dileğini istesin."*[21]

[21] Tirmizi.

- **6. Dua Esnasında Avuç İçleri Yukarı Bakacak Şekilde Olmalı:**
- Rasulullah buyurdu ki:
- *Duvarları örtmeyin (gereksiz yere süsleyip israf yapmayın), kim kardeşinin mektubuna (özel evrakına) onun izni olmaksızın bakarsa tıpkı ateşe bakmış gibi olur. Allah'tan avuçlarınızın içiyle isteyin, sırtlarıyla istemeyin. Duayı tamamlayınca avucunuzu yüzlerinize sürün.*[22]

[22] Ebu Davud.

Duaların Kabul Olmama Sebepleri:

- İbrahim Edhem'e duaların kabul olunmama sebepleri sorulduğunda şu cevabı vermiştir:
- Dualarınız kabul olunmuyor, çünkü sizin kalbiniz sekiz konuda ölmüştür.
- 1- Allah'ı bildiniz, fakat emirlerine itaat etmemekle hakkını yerine getirmediniz.
- 2- Kur'an'ı okudunuz, fakat gereğince amel etmediniz.
- 3- Peygamberi sevdiğinizi iddia ettiniz, fakat onun sünnetiyle amel etmediniz.
- 4- Ölümden korktuğunuzu söylediniz, fakat ölüm için hazırlanmadınız.

- 5- Allah; “Şeytan sizin apaçık düşmanınızdır, onu düşman edinin” buyurduğu halde siz şeytanı dilinizle düşman tanıdınız ancak davranışlarınızla onu uydunuz, Allah’a isyan ettiniz.
- 6- Cehennemden korktuğunuzu iddia ettiğiniz halde bütün kuvvetinizle kendinizi cehenneme attınız.
- 7- Cenneti sevdiğinizi iddia ettiğiniz halde cennet için hazırlanmadınız.
- 8- Sabahleyin kalkınca kendi kusurlarınızı arkaya attınız, başkalarının kusurlarıyla meşgul oldunuz.
- İşte bu şekilde Rabbinizi kızdırdınız. Duanız nasıl kabul olsun.[23]

[23] Gazzali, İhya.

Duanın Gücü:

- ABD Boston Hastanesi Başhekimi Dr. Herbert Benson yaptığı bir araştırmada şu bilgileri elde etmiştir: “Kronik hastalıklar için doktorlara yapılan müracaatların %60-90’ı, strese dayalı rahatsızlıklardan kaynaklanmaktadır. Bu nedenle çoğu zaman doktorların muayenesi, teknoloji cihazları, testler ve modern ilaçlar da yeterli olamamaktadır. Bu tür önlemlerin yanında hastayı moralize eden tabii ve kalıcı alternatif yöntemler de vardır. Bunlar; inanç, ibadet ve dua gibi vücudun gevşemesini, rahatlamasını, yumuşak kalp vuruşunu, düşük kan basıncını ve rahat solunum imkânını sağlayan manevi güçlerdir.

- Kalp ameliyatı geçiren 232 hasta üzerinde yapılan bir incelemede, inançlarından huzur bulduklarını ve güç aldıklarını söyleyenlerin, böyle düşünmeyenlere oranla üç kat daha fazla yaşama ihtimallerinin olduğu, yine 4000 yaşlı üzerinde yapılan bir araştırmada, uzun süre düzenli

olarak dua ve ibadetlere katılanların, katılmayanlara oranla daha az "depresyon" geçirdikleri ve bedenlerinin daha sağlıklı kaldığı ortaya çıkmıştır.

- İntihar olayları üzerinde yapılan bir incelemede ise; oran bakımından ibadethanelere gitmeyenlerin, gidenlerden dört kat daha fazla olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca Allah'ın varlığına inanan hastaların, diğerlerine oranla daha dirençli oldukları ve vücutlarında daha çabuk iyileşmelerin olduğu görülmüştür. Çünkü bu tür insanlarda yüksek moral ve zorluklarla mücadele azmi vardır."